

DE JONGEN DIE DE WERELD WILDE ONTDEKKEN

Lang geleden leefde er eens een boer, die drie zoons had. De beide oudste zoons, een paar flinke kerels, werkten de hele dag met plezier op het land. De jongste zoon werkte ook mee en probeerde daarbij zoveel mogelijk zijn best te doen. Maar het leven op de boerderij begon hem steeds meer tegen te staan. De dag nadat hij achttien jaar was geworden ging hij daarom naar zijn vader en vertelde hem dat hij weg wilde gaan om de wereld te ontdekken.

"Het valt me zwaar om je te laten gaan," antwoordde de vader, "maar ik kan je niet tegenhouden. Ik hoop dat je zult vinden waarnaar je op zoek bent."

Na een innig afscheid van z'n ouders en broers vertrok de jongste zoon. Hij had er al een flinke dagreis opzitten toen hij in de late namiddagzon neerstreek bij een boom in een klein dal, en zijn voeten op een grote steen te rusten zette. Maar tot zijn verbazing zette de steen zich in beweging; het bleek een schildpad te zijn.

"Goedendag, vermoeide reiziger", sprak het dier, "wat is het dat je voeten tot dit oord en op mijn schild voert?"

"Neem mij niet kwalijk, heer schildpad," stamelde de jongen, "dat ik u voor een steen aanzag. Ik ben op weg om de wereld te ontdekken."

"Wel, die heb je dan nu gevonden. Dit dal hier, dát is de wereld."

Wat aarzelend keek de jongen om zich heen. "Weet u het zeker?"

"Ik ben maar een eenvoudige schildpad. Maar ik weet zeker dat dit dal mij alles biedt wat ik nodig heb. Slakken en vruchten in overvloed en zelfs een vrouw om lief te hebben. Dit is voor mij de wereld."

"Maar er moet toch meer zijn dan dit dal alleen."

"Je vraagt veel. Je doet me denken aan mijn overgrootvader - moge zijn ziel eeuwig smakelijke slakken vinden - die anders was dan de anderen. Hij vertelde weleens over vreemde dieren die in een ander dal zouden leven. Verder kan ik je niet helpen. Een goede reis toegewenst."

Na nog een dagreis kwam hij op een open plek in een bos. Hij strekte zich uit op het zachte gras en stond juist op het punt om in slaap te vallen toen een zwarte gedaante uit het struikgewas tevoorschijn kwam. Het was een grote wolf. Verschrikt sprong de jongen op.

"Goedendag, angstige reiziger" sprak de wolf, "wat is het dat je hier in mijn jachtgebied voert?"

"Duizendmaal verontschuldiging, heer wolf" antwoordde de jongen nog trillend op zijn benen.

"Ik ben niet gekomen om uw jachtgebied te plunderen. Ik ben op weg om de wereld te ontdekken."

"En denk je dat je hem al gevonden hebt?"

"De schildpad zei me dat zijn dal de wereld was. Maar ik ben er niet zeker van of hij wel gelijk heeft."

"Vriend schildpad heeft een wat beperkte kijk op de dingen" glimlachte de wolf. "Dit bos met al zijn heuvels, dalen, open plekken en meren erin, dát is de wereld."

"Werkelijk?"

"Ik ben maar een eenvoudige wolf. Maar ik weet zeker dat hier alles is wat ik nodig heb om gelukkig te zijn. Konijnen in overvloed en soortgenoten in de buurt, die ik kan opzoeken als de stilte mij wat teveel mocht worden. Dit is voor mij de wereld."

"Dat is wel zo, maar er moet toch meer zijn dan dit bos alleen."

De wolf schudde zijn kop.

"Je bent net zo'n twijfelaar als mijn oudoom - moge hij eeuwig jagen in velden vol konijnen. Ook hij had steeds nieuwe vragen. Maar overtuig jezelf morgen of ik gelijk heb. Nog een dagreis

verder houdt de wereld op en begint het oneindige water."

De volgende ochtend ontwaakte de jongen al vroeg en zette zijn reis voort in de richting die de wolf hem gewezen had. En tegen het vallen van de avond bereikte hij inderdaad een meer, zo groot dat het geen overkant leek te hebben.

"De wolf had gelijk" zuchtte de jongen. "Meer dan deze bossen is er niet." En moe en een beetje terneergeslagen ging hij aan de waterkant zitten.

Op dat moment streek een grote meeuw naast hem neer.

"Goedendag, bedroefde reiziger" sprak de vogel, "wat is het dat je hier tot vlak naast mijn nest voert?"

"Het spijt me, heer meeuw" antwoordde de jongen. Ik was zo met mijn gedachten bezig dat ik uw nest over het hoofd zag. Ik ben bezig de wereld te ontdekken. Maar hij valt me wat tegen. Veel meer dan dit bos is het niet."

De vogel barstte in een schel gelach uit. "Wie heeft je dat wijsgemaakt?"

"De wolf zei het en ik begin te vrezen dat hij gelijk heeft."

"Geen kwaad woord over m'n mededieren. Maar de wolf praat naardat hij verstand heeft. In minder dan twee uur vlieg je dit meer over en dan volgen er uitgestrekte bossen, weiden en zelfs steden die de mensen gebouwd hebben."

"Dus dát is de wereld? Een eindeloze herhaling van land, water en lucht?"

"Ik ben maar een eenvoudige meeuw. Maar ik ben er tevreden mee. Land en water bieden een overvloed aan voedsel en het is heerlijk om samen met anderen door het blauwe luchtruim te cirkelen. Voor mij is dit een volmaakte wereld."

De jongen antwoordde niet, maar de twijfel was van zijn gezicht te lezen. De meeuw nam hem op, z'n kop een beetje schuin.

"Je doet me denken aan m'n achterneef - moge hij eeuwig zweven op de zoele zomerwinden. Die was ook nooit tevreden. Ga morgen zelf kijken hoe mooi het is aan de overzijde van het meer. Misschien zal dat je helpen de wereld te aanvaarden zoals hij is."

"Maar hoe kom ik daar, heer meeuw?"

"Ach, wat dom van me. Je hebt geen vleugels. Het moet vreselijk zijn als je zo mismaakt ter wereld bent gekomen. Maar misschien kan ik je helpen. Op een van mijn reizen heb ik gezien hoe mensen boomstammen aan elkaar bonden en daarop het water overstaken."

De dag daarop deed de jongen zoals de meeuw hem aangeraden had en na een lange tocht over het schier eindeloze water bereikte hij tenslotte een klein strand. Uitgeput strekte hij zich uit op het warme zand. Zo moe was hij dat hij geen oog had voor de talloze wilde bloemen, de warme namiddagzon, de blauwe lucht en de sierlijke witte meeuwen daarin. Terwijl op de achtergrond de golfjes zachtjes kabbelden vroeg hij zich voor de eerste maal af wat eigenlijk de zin was van deze vermoeiende reis.

Plotseling drong het tot hem door dat een oude man met een vriendelijk gezicht al een poosje voor hem stond.

"Welkom in dit land, zoekende reiziger."

"Wilt u niet weten, heer, wat mij hierheen heeft gevoerd?"

"Je een vraag stellen die je jezelf nog niet hebt gesteld is net zo zinloos als een antwoord geven op iets dat niet gevraagd is. Maar spreek vrijuit indien je daar behoefte aan hebt."

"Ik ben op reis gegaan om de wereld te ontdekken. Maar iedereen die ik tegenkwam bleek z'n eigen wereld te hebben."

"Nou, dan heb je tenminste al iets geleerd op je tocht."

"Ik heb er alleen maar vragen bij gekregen. Wat is mijn wereld? Wát wilde ik eigenlijk ontdekken? En waarom wilde ik dat? U bent heel wijs, geloof ik. Wat zijn de antwoorden op mijn

vragen?"

"Wijsheid ligt niet besloten in de antwoorden maar in de vragen zelf. Hoed je voor diegenen die zeggen alle antwoorden te hebben; het zijn dwazen. Bij jouw vragen horen jouw antwoorden, niet die van mij of wie dan ook."

De oude man staaarde een poosje zwijgend over het meer. Toen draaide hij zich weer om.

"Vertel eens iets over het land waarvandaan je gekomen bent."

De jongen vertelde over de boerderij, het vee en het werk op het land.

Hij vertelde over de lente en rook weer de geur vol belofte, die keer toen hij als kleine jongen aan de hand van zijn moeder bloemen plukte in het weiland achter de stal.

Hij beschreef het hooien in de nazomer en terwijl hij dit deed voelde hij weer de blijheid van een warme zomeravond, lang geleden, samen met z'n broers in de hooiberg.

Hij had het over de winter en hoorde weer de heldere lach van een buurmeisje over het ijs op de vaart, waar ze samen op schaatsten.

Toen hij tenslotte uitverteld was knikte de oude man hem nog eenmaal bemoedigend toe en was toen plotseling verdwenen.

"Ik geloof dat ik nu weet waar ik moet zoeken" mompelde de jonge man bij zichzelf.

De volgende dag stak hij opnieuw het meer over. Aan de overkant stond de meeuw hem op te wachten.

"En, herboren reiziger, had ik gelijk of niet?"

"Volkomen gelijk, meeuw. De wereld is prachtig zoals hij is."

"Hij is dan wel geen meeuw," dacht de meeuw, "maar uiteindelijk heb ik hem toch tot inzicht kunnen brengen."

Na nog een dagreis bereikte hij de open plek in het bos, waar de wolf juist uit een middagdutje wakker werd.

"Wel, haastige reiziger, hoe denk je nu over mijn wereldbeeld?"

"Ik ben het er helemaal mee eens, wolf. Het getuigt van een grote wijsheid."

"Voor iemand die geen wolf is" overpeinsde de wolf, "heeft hij toch een helder verstand."

Nog een dag later bereikte hij het dal, waar de schildpad juist een smakelijke slak zat te verorberen.

"Zo, teruggekeerde reiziger, ben je tenslotte tot mijn standpunt bekeerd?"

"Zo zou je het kunnen zeggen, schildpad. Je hebt hier inderdaad alles wat je hart begeert."

"Een pientere knaap" dacht de schildpad. "Je zou haast vergeten dat hij geen schildpad is."

Tenslotte bereikte de jonge man weer zijn geboortegrond, tot grote vreugde van zijn ouders, broers en ieder ander uit de omgeving. Hij hervatte terstond zijn werk maar nu met meer aandacht voor de kleine maar diepe vreugden van het moment.

Toen in het voorjaar het vee naar de wei was gebracht genoot hij van de dolle vreugdesprongen waarmee de dieren hun hernieuwde vrijheid begroetten.

Toen in de nazomer de oogst was binnengehaald rook hij de geur van het pasgemaaide korenveld en voelde diepe vreugde door zich heen stromen.

Toen in de winter de sloten en vaarten met ijs bedekt waren voelde hij de tinteling van de kou in zijn gezicht en toog hij in blijde spanning naar de naburige hoeve om de jongste dochter, die inmiddels tot een knappe vrouw was opgegroeid, uit te nodigen voor een schaatstochtje.

En hij leefde nog lang, soms gelukkig, soms ongelukkig, maar doorgaans in vrede met de wereld die hij na een moeizame reis zo dicht bij huis ontdekt had.

Kees Niestadt
December 1991

